

«Η επόμενη ημέρα της διαχείρισης των απορριμμάτων – Ανακύκλωση και πρακτικές της εναλλακτικής διαχείρισης – Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης»

Η ορθολογική διαχείριση των αποβλήτων αποτελεί πρόβλημα και για τα Ιόνια εδώ και δεκαετίες, ενώ το ζήτημα εκτός από περιβαλλοντικό έχει αναχθεί πλέον και σε πολιτικό. Τα βήματα που γίνονταν για την οριστική διευθέτησή του προβλήματος υπήρξαν μέχρι τώρα από αργά έως ανύπαρκτα. Πέρα από τις καταστροφικές συνέπειες που έχει για το περιβάλλον και την υγεία μας αυτή η κατάσταση, παράλληλα έχουμε και διαφυγόντα κέρδη από τα οποία θα μπορούσε να ωφεληθεί η τοπική αυτοδιοίκηση και το κράτος.

Μετά την απόφαση του ΣτΕ, με την οποία άνοιξε ο δρόμος για το εργοστάσιο ολοκληρωμένης διαχείρισης απορριμμάτων της Κέρκυρας και τον οριστικό πλέον ανάδοχο, ο ΦΟΔΣΑ τρέχει με γρήγορους ρυθμούς τις προβλεπόμενες διαδικασίες για το **Εργοστάσιο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης των Απορριμμάτων** στο Τεμπλόνη.

Να επισημάνω εδώ ότι η όλη διαδικασία δημοπράτησης του εργοστασίου στην Κέρκυρα αλλά και η σύσταση και ίδρυση του ΦΟΔΣΑ της Περιφέρειάς μας, οφείλεται αποκλειστικά στις επίμονες ενέργειες της προηγούμενης Περιφερειακής Αρχής, η οποία παρά τις αντιρρήσεις που υπήρχαν ανέλαβε το πολιτικό κόστος και προχώρησε στη σύστασή του.

Ο ρόλος του Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟΔΣΑ) Ιονίων Νήσων μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στη βελτίωση της διαχείρισης αποβλήτων στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών οδηγιών για την κυκλική οικονομία και στην αύξηση της ανακύκλωσης. Οι νησιωτικές περιοχές αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες προκλήσεις λόγω τουριστικής επιβάρυνσης, περιορισμένων χώρων ταφής και υψηλού κόστους μεταφοράς απορριμμάτων. Είναι απαραίτητο, λοιπόν, ο Φορέας να υλοποιήσει δράσεις και ενέργειες που αφορούν στην πρόληψη, τη διαχείριση και την ανακύκλωση, όπως αυτά περιγράφονται στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

Ποια είναι όμως τα Προβλήματα της Ανακύκλωσης??

1.Έλλειψη Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης: Πολλοί πολίτες δεν γνωρίζουν ποια υλικά μπορούν να ανακυκλωθούν ή πώς πρέπει να γίνεται σωστά η διαλογή. Αυτή η έλλειψη ενημέρωσης οδηγεί σε λανθασμένη απόρριψη αποβλήτων και μειώνει την ποιότητα των ανακυκλώσιμων υλικών.

2.Ανεπαρκείς Υποδομές: Οι περιορισμένοι κάδοι ανακύκλωσης, η κακή διαχείριση των απορριμμάτων και η απουσία προηγμένων συστημάτων διαλογής δυσχεραίνουν την αποτελεσματική ανακύκλωση.

3.Οικονομικοί Παράγοντες: Το υψηλό κόστος διαχείρισης και επεξεργασίας των

ανακυκλώσιμων υλικών συχνά καθιστά τη διαδικασία οικονομικά ασύμφορη, ειδικά σε περιοχές με χαμηλή συμμετοχή των πολιτών.

4. Χαμηλή Διείσδυση Κυκλικής Οικονομίας: Πολλές επιχειρήσεις και οργανισμοί δεν έχουν υιοθετήσει πρακτικές που υποστηρίζουν την επαναχρησιμοποίηση υλικών και την κυκλική οικονομία.

Προτεινόμενες Δράσεις του ΦΟΔΣΑ Ιονίων Νήσων

1. Βελτίωση των Υποδομών Διαχείρισης Αποβλήτων

- Εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων διαχείρισης απορριμμάτων με δημιουργία μονάδων επεξεργασίας βιοαποβλήτων και ανακύκλωσης.
- Ανάπτυξη Τοπικών Πράσινων Σημείων για συλλογή υλικών προς επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση.
- Αύξηση των σταθμών μεταφόρτωσης απορριμμάτων (ΣΜΑ) για μείωση του κόστους μεταφοράς.

2. Ενίσχυση της Ανακύκλωσης στα Ιόνια Νησιά

- Επέκταση και βελτίωση της διαλογής στην πηγή με περισσότερους κάδους ανακύκλωσης και ξεχωριστή συλλογή οργανικών αποβλήτων.
- Δημιουργία χωριστών ρευμάτων ανακύκλωσης (γυαλί, χαρτί, πλαστικό, μέταλλο) για αύξηση της ποιότητας των ανακυκλώσιμων υλικών.
- Προγράμματα επιβράβευσης πολιτών και επιχειρήσεων που ανακυκλώνουν και μειώνουν τα απόβλητά τους.

3. Προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας

- Συνεργασία με τοπικές επιχειρήσεις και τουριστικές μονάδες για μείωση πλαστικών μιας χρήσης και αξιοποίηση οργανικών αποβλήτων.
- Υποστήριξη της παραγωγής προϊόντων από ανακυκλωμένα υλικά, δημιουργώντας τοπικές αγορές για κυκλικά προϊόντα.
- Ανάπτυξη "zerowaste" νησιών, ακολουθώντας διεθνή παραδείγματα βιώσιμων τουριστικών προορισμών.

4. Ενημέρωση και Συμμετοχή των Πολιτών

- Εκστρατείες ευαισθητοποίησης για την ανακύκλωση και τη μείωση αποβλήτων.
- Προγράμματα εκπαίδευσης στα σχολεία για αλλαγή νοοτροπίας στις νεότερες γενιές.
- Ψηφιακές εφαρμογές για καθοδήγηση των πολιτών στη σωστή διαχείριση απορριμμάτων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

1. Δράσεις ΦΟΔΣΑ Πελοποννήσου

A. Μια σπουδαία και πρωτοπόρα δράση διοργάνωσε ο Φο.Δ.Σ.Α Πελοποννήσου , που αποτυπώνεται με ένα εξαιρετικό και στοχευμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για την Ανακύκλωση και τη βιώσιμη διαχείριση αποβλήτων στα σχολεία της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Τοποθετήθηκε στα σχολεία το καινοτόμο, ειδικά κατασκευασμένο όχημα που σηματοδότησε και την έναρξη της εν λόγω δράσης και τα παιδιά αφούενημερώθηκαν με προβολή βίντεο, συμμετείχαν διαδραστικά στην ταινία διαλογής που έχει το όχημα και ξεχώρισαν μόνα τους τα ανακυκλούμενα από τα μη, κατανοώντας την διαδικασία με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, αυτόν της συμμετοχής.

2. Ανταποδοτική Ανακύκλωση στο Δήμο Ιωαννιτών

Ο Δήμος Ιωαννιτών προσανατολισμένος στην κυκλική οικονομία και στη βιώσιμη ανάπτυξη, σε συνεργασία με το Εθνικό Συλλογικό Σύστημα Ανταποδοτικής Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών «ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ» εφαρμόζει Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανταποδοτικής Ανακύκλωσης, στο οποίο όλοι οι δημότες μπορούν να ανακυκλώνουν άδειες συσκευασίες (σε «Σπιτάκια» Ανακύκλωσης) συμβάλλοντας ενεργά στην προστασία του περιβάλλοντος και επιτυγχάνοντας εξαιρετικά αποτελέσματα για το Δήμο. Επιστρέφοντας για ανακύκλωση πλαστικές, μεταλλικές και γυάλινες συσκευασίες έχουν ανταποδοτικό κίνητρο, το οποίο μπορούν είτε να το εξαργυρώσουν στα συνεργαζόμενα supermarket για δωρεάν αγορές, είτε να το δωρίσουν υπέρ του κοινωνικού έργου φιλανθρωπικών οργανισμών.

3. Κωδικοποιημένες Σακούλες σκουπιδιών στο Μπέργκαμο

Στη πόλη Μπέργκαμο στην Ιταλία, στο ιστορικό κέντρο τα σύμμεικτα και τα οργανικά συλλέγονται πόρτα-πόρτα, συγκεκριμένες ημέρες της εβδομάδας σε σακούλες διαφόρων χρωμάτων ανάλογα το υλικό, όπως π.χ. τα οργανικά σε γκρι, το χαρτί σε μπλε σακούλες και το πλαστικό σε κίτρινες σακούλες.

Οι σακούλες σκουπιδιών μοιράζονται αυτόματα στους κατοίκους στην αρχή κάθε μήνα, από ειδικά μηχανήματα με προσωπικές κάρτες (CNS- Εθνική Κάρτα Υπηρεσιών) που δίνονται από τον Δήμο τους, και με την ενεργοποίηση της κάρτας αναγράφεται κατευθείαν επάνω το ΑΦΜ τους. Ο αριθμός/ποσότητα που αντιστοιχεί σε κάθε κάτοικο είναι σύμφωνα με την οικογενειακή κατάσταση για την αποφυγή σπατάλης.

Κάθε μήνα γίνονται τυχαίοι δειγματοληπτικοί έλεγχοι στις σακούλες, και σε περίπτωση που κάποιος πολίτης δεν έχει τοποθετήσει σωστά τα απορρίμματα (π.χ έχει βάλει τα οργανικά στα ανακυκλώσιμα) μέσα από το ΑΦΜ που αναγράφεται στην σακούλα οφείλει να πληρώσει πρόστιμο!!

4. Περιφέρεια Αττικής «TheGreenCity» πρόγραμμα

Πρόγραμμα επιβράβευσης ανακύκλωσης πολιτών “TheGreenCity” από την

Περιφέρεια Αττικής εισάγοντας μια καινοτόμο προσέγγιση στη διαδικασία ανακύκλωσης των οικιακών απορριμμάτων.

Το THE GREEN CITY αποτελεί μια καινοτόμο ιδέα που ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2021, με βασικό στόχο την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με την ανακύκλωση και την πρακτική ανταμοιβή της. Μέσω του Προγράμματος Ανακύκλωσης THE GREEN CITY, οι συμμετέχοντες πολίτες έχουν τη δυνατότητα να ανακυκλώνουν, ενώ παράλληλα κερδίζουν Green πόντους με βάση τον τύπο και το βάρος των υλικών. Αυτοί οι πόντοιμπορούν στη συνέχεια να εξαργυρωθούν με ειδικές προσφορές από επιχειρήσεις που συνεργάζονται με το Πρόγραμμα.

Συμπέρασμα

Ο ΦΟΔΣΑ Ιονίων Νήσων μπορεί να αποτελέσει πυλώνα βιώσιμης διαχείρισης αποβλήτων και μετάβασης στην κυκλική οικονομία. Με στοχευμένες δράσεις, επενδύσεις σε υποδομές και ενεργοποίηση της τοπικής κοινωνίας, τα Ιόνια Νησιά μπορούν να γίνουν πρότυπο περιβαλλοντικής διαχείρισης, προστατεύοντας το μοναδικό φυσικό τους τοπίο και ενισχύοντας την τοπική οικονομία.

Ένα Εργοστάσιο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης των Απορριμμάτων σαφώς και είναι ένα σημαντικό εργαλείο, αλλά η αποτελεσματικότητά του εξαρτάται και από άλλους παράγοντες. Μόνο μέσα από τη συλλογική προσπάθεια κράτους, φορέων και κοινωνίας μπορούμε να δημιουργήσουμε μια λειτουργική αλυσίδα ανακύκλωσης που να συμβάλλει ουσιαστικά στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Προκειμένου να πετύχουμε τους στόχους στο ζήτημα της ανακύκλωσης η ανάγκη να προχωρήσει με ταχύτητα και αποτελεσματικότητα το μοντέλο διαχείρισης αποβλήτων με άξονα τη διαλογή στην πηγή, αποτελεί την τελευταία ευκαιρία για την Περιφέρεια μας. Θα πρέπει λοιπόν να γίνουν συνέργειες «και να είμαστε πιο γρήγοροι», να τεθούν συγκεκριμένοι στόχοι και σε χρονοδιάγραμμα ενός έτους να αξιολογηθεί η πορεία για την επίτευξή τους.

Αν και σε ένα χρόνο πούμε τα ίδια που λέμε σήμερα, δεν θα έχουμε καταφέρει τίποτα και θα μας έχει ξεπεράσει η εποχή.

Οι 14 ΦοΣΔΑ της χώρας, όπως ήδη γνωρίζεται, καλούνται έως το έτος 2030 να διαχειριστούν κονδύλια άνω του 1,5 δις ευρώ (ΕΣΠΑ / ΣΔΙΤ / Τέλος Ταφής) σε έργα και προγράμματα της διαχείρισης των απορριμμάτων και στην ανακύκλωση και προπαντός να καταστούν επιχειρησιακά επαρκείς, ώστε να μην χαθούν οι πόροι και ναυαγήσουν τα έργα. Μην ξεχνάμε ότι ταυτόχρονα οι ΦοσΔΑ απειλούνται με βαριά πρόστιμα σε περίπτωση αποτυχίας.

Μέχρι σήμερα από τους ΦΟΔΣΑ, **μόνο 7 πιστοποιήθηκαν**(στις 9/1/2025)από την Εθνική Αρχή Ανακύκλωσης και Αποβλήτων (ΕΑΑΑ), υποδεικνύοντας ότι οι υπόλοιποι χρήζουν περαιτέρω βελτιώσεων για να πληρούν τα απαραίτητα πρότυπα.

Η αξιολόγηση επικεντρώνεται στη δυνατότητα των ΦΟΔΣΑ να εφαρμόζουν βιώσιμες πρακτικές διαχείρισης αποβλήτων, όπως η ανακύκλωση, η κομποστοποίηση και η μείωση των απορριμμάτων που καταλήγουν στους ΧΥΤΑ. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στη συνεργασία με τους δήμους και την ενεργοποίηση των τοπικών κοινωνιών.

Ο πρωταρχικός στόχος λοιπόν είναι να καταστεί ο ΦΟΔΣΑ της περιοχής μας επιχειρησιακά επαρκής, προκειμένου να εξελιχθούν απρόσκοπτα όλες οι δράσεις και τα έργα που τυχόν έχουν σχεδιαστεί και να μην υπάρξουν καθυστερήσεις.

Έχετε κάνει κάποιες ενέργειες για αυτό;

Ακόμα στο πλαίσιο της διαδικασίας συλλογής στοιχείων και εγγράφων για την αξιολόγηση των ΦοΣΔΑ ,σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, η Ρ.Α.Α.Ε.Υ. έστειλε επιστολές με αίτημα υποβολής Κανονισμών Τιμολόγησης, Οικονομικών Δεδομένων, Τεχνικών Προγραμμάτων, Υποδομών & Δεικτών Ποιότητας των Παρεχόμενων Υπηρεσιών Διαχείρισης Αποβλήτων σε όλους τους Φο.Δ.Σ.Α. της χώρας. Για τον ΦΟ.Δ.Σ.Α. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ Α.Ε. εστάλη με Κωδ. - 112859/10.10.2024 και ζητήθηκαν διάφορα στοιχεία.

Έχουν αποσταλεί τα στοιχεία που ζητήθηκαν???

Επίσης είναι γνωστό ότι το πρόγραμμα, που αφορά τη διαχείριση αποβλήτων και την κυκλική οικονομία, έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και στοχεύει στη συνολική αναμόρφωση του συστήματος διαχείρισης αποβλήτων στη χώρα. Η χρηματοδότηση περιλαμβάνει συνολικά 582 εκατομμύρια ευρώ για τη δημιουργία Μονάδων Ανάκτησης και Ανακύκλωσης και 155 εκατομμύρια ευρώ για ολιστικά προγράμματα χωριστής συλλογής διακριτών ρευμάτων αποβλήτων.

Η διαδικασία για τη συμμετοχή στην πρόσκληση περιλαμβάνει καθορισμένα βήματα που πρέπει να ακολουθήσουν οι ΦΟΔΣΑ. Πρώτο και απαραίτητο βήμα είναι η εκπόνηση του Ολιστικού Προγράμματος Ανακύκλωσης, το οποίο αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για την υποβολή προτάσεων.

Ακόμα ένα ερώτημα είναι λοιπόν, προκειμένου να μην χαθεί η τελευταία ευκαιρία μετάβασης σε ένα πιο βιώσιμο μέλλον : **έχετε προχωρήσει στον σχεδιασμό ενός Ολιστικού Προγράμματος Ανακύκλωσης για την Περιφέρειά μας;**

Ο Περιφερειακός Σύμβουλος της παράταξης

“Ιόνιο Δυνατά. Κάθε νησί ψηλά”

Νικόλαος Σπ. Μουζακίτης